

NDM

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
103 33 Stockholm
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.ko@regeringskansliet.se

Stockholm, 15 juni 2018

Europeiska kommissionens förslag till direktiv om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen, och om upphävande av direktiv 2009/22/EG (COM(2018) 184) (Dnr: Fi2018/01710/KO)

NDM – Näringslivets Delegation för Marknadsrätt - är ett samarbetsorgan inom svenskt näringsliv, främst i frågor som rör konsumentpolitik och marknadsrätt. En medlemsförteckning bifogas.

NDM har fått förslaget på remiss och önskar framföra följande synpunkter av generell karaktär. Mer detaljerade synpunkter mot förslaget har utvecklats i föreningen Svenskt Näringslivs remissyttrande och NDM hänvisar i därför även till det yttrandet.

NDM avstyrker förslaget

- dels då det inte är visat att det finns ett uttryckligt behov av EU-regler om grupptalan och
- dels då direktivförslaget saknar de grundläggande säkerhetsåtgärder som NDM anser är av yttersta vikt för att upprätthålla rättssäkerhet.

Sammanfattningsvis anser NDM att de föreslagna reglerna är starkt processdrivande med uppenbara risker för missbruk och en utveckling mot en amerikansk class action-kultur. Detta eftersom flertalet av de säkerhetsåtgärder som framhålls i EU-kommissionens rekommendation¹ frångåtts eller saknas tillsammans med inslag som att skadestånd och böter ska kunna fördelas till allmänna ändamål istället för till enskilda drabbade konsumenter. NDM anser att detta är högst olyckligt och menar att om regler om EU-grupptalan överhuvudtaget ska antas måste dessa innehålla alla de grundläggande skyddsåtgärder som finns i 2013 års rekommendation.

För att undvika forum-shopping och processdrivande regelverk är det således mycket viktigt att det blir gemensamma EU-regler med alla de grundläggande principer med skyddsåtgärder som anges i rekommendationen, om direktivförslaget antas.

Nödvändiga säkerhetsåtgärder

Komponenter som ”opt-out” (automatisk grupptillhörighet, med rätt att utträda ur rättegången), ”contingency fees” (resultatbaserade arvoden), tredjepartsfinansiering, ”punitive damages” (straffskadestånd) m.m. och när principen om att förloraren betalar motparten dennes rättegångskostnader (”loser pays-principle”) inte tillämpas skapar tillsammans ett processdrivande rättssystem som till stor del liknar det amerikanska class action-systemet.

Enligt NDM måste en eventuell EU-grupptalan innehålla samtliga följande säkerhetsåtgärder:

- genomgående krav på opt-in; d v s berörda konsumenters samtycke ska ha inhämtats innan en civilrättsprocess inleds,
- tillämpning av ”loser pays-principen”, innebärande att den part som förlorar ett mål ska ersätta den vinnande partens skäliga rättegångskostnader. Detta bör uttryckligen föreskrivas i direktivets artiklar,
- förbud mot resultatbaserade arvoden och straffskadestånd,
- krav på att godkända organ redovisar varifrån medel avsedda att finansiera en grupptalan kommer. Förbudet mot att tredje part som finansierar en grupptalan påverkar beslut som det godkända organet fattar inom ramen för rättegången eller att finansiera talan där antingen svaranden är en konkurrent till den tredje parten eller den tredje parten

¹ Kommissionens rekommendation (2013/396/EU) av den 11 juni 2013 om gemensamma principer för kollektiv prövning av ansökningar om förbudsfröreläggande och ersättningsanspråk vid åsidosättande av rättigheter som garanteras enligt unionsrätten.

står i beroendeställning till svaranden måste kunna kontrolleras av domstolarna eller administrativa myndigheterna, samt

- att det för godkända organ uppställs ett villkor för godkännande att de har kapacitet i fråga om ekonomiska resurser, personalresurser och juridisk sakkunskap som krävs för att företräda flera käre och tillvarata deras intresse på bästa sätt.

NDM anser inte att EU-kommissionen på ett övertygande sätt visat att den föreslagna EU-grupptalan *inte* är ett class action-system utifrån amerikansk modell. Riskerna för s.k. legal black mail (d v s att processen används mot kapitalstarka svarandebolag med kända varumärken för att tvinga fram orättfärdiga förlikningar) och annat missbruk är uppenbara och har inte bemötts på ett trovärdigt sätt.

Straffskadestånd

NDM ifrågasätter förslaget att ett utdömt skadestånd i ”low-value cases” ska tillfalla kollektiva intressen istället för enskilda konsumenter. Skadeståndet ges då en rent bestraffande funktion, liknande s k punitive damages i det amerikanska class action-systemet. Enligt NDM är denna typ av skadestånd högst främmande för den svenska rättsordningen och det har inte presenterats några bärande skäl för att göra avsteg från Sveriges grundläggande princip.

I sammanhanget måste också beaktas att ett skadestånd av föreslaget slag mycket väl kan ses som otillåten dubbelbestraffning i strid med den europeiska konventionen för mänskliga rättigheter och svensk grundlag (jfr RF 2 kap. 19 §) och således skulle förhindra ett annat mer effektivt och rättvisande ingripande, t ex påförande av en marknadsstörningsavgift.

Underhandsuppgörelser

NDM ifrågasätter förslaget att en enskild konsument som omfattas av en grupptalan ges rätt att avstå från att bli bunden av en underhandsuppgörelse/förlikning som det godkända organet och näringsidkaren ingått. Detta undergräver väsentligen nyttan med och möjligheten till uppgörelser i form av förlikning då det medför en risk för fler processer rörande samma överträdelse och därmed minskar incitamentet för näringsidkare att lösa tvister under hand.

Påförande av böter vid underlåtenhet

Att underlåtenhet att följa en civilrättslig dom om ersättningsskyldighet ska kunna resultera i en straffrättslig sanktion (böter) är inte förenligt med svensk rättskultur. NDM anser vidare att förslaget strider mot subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna då det inskränker medlemsstaternas bestämmanderätt.

NDM, NÄRINGSLIVETS DELEGATION FÖR MARKNADSRÄTT

A handwritten signature in black ink that reads "Anna-Karin Strömquist".

Anna-Karin Strömquist
Ordförande

NDMs medlemmar

BIL Sweden

(BIL Sweden – manufacturers/importers of cars, trucks & buses)

Direkthandelns Förening

(Swedish Direct Selling Association)

Finansbolagens Förening

(Association of Swedish Finance Houses)

Företagarna

(Swedish Federation of Business Owners)

IAB Sverige

(Interactive Advertising Bureau, IAB Sweden)

Kontakta

(Swedish Contact Center Association)

Lantbrukarnas Riksförbund

(Federation of Swedish Farmers)

Läkemedelsindustriföreningen

(Swedish Association of the Pharmaceutical Industry)

Motorbranschens Riksförbund

(Swedish Association for Motor Retail Trades and Repairs)

Spelplan – ASGD (Dataspelsbranschen)

(Swedish Games Industry)

Stockholms Handelskammare

(Stockholm Chamber of Commerce)

SWEDMA

(Swedish Data & Marketing Association)

Svensk Digital Handel

(Swedish Distance Sellers (SDS))

Svensk Försäkring

(Insurance Sweden)

Svensk Handel

(Swedish Trade Federation)

Svenska Bankföreningen

(Swedish Bankers' Association)

Svenska Franchiseföreningen
(Swedish Franchise Association)

Sveriges Marknadsförbund
(Swedish Marketing Federation)

Sveriges Annonörer
(Association of Swedish Advertisers)

Sveriges Kommunikationsbyråer
(Swedish Association of Communication Agencies)

Svenskt Näringsliv
(Confederation of Swedish Enterprise)

Sveriges Tidskrifter
(Swedish Magazine Publishers' Association)

TidningsUtgivarna TU
(Swedish Media Publishers' Association)

Tobaksleverantörsföreningen
(Swedish Tobacco Association)

NDMs ordförande: Anna-Karin Strömqvist, Svensk Handel

NDMs vice ordförande: Tina Wahlroth, Kontakta

Adress:

NDM
c/o Föreningen Kontakta
Box 1029
171 21 Solna
Tel: 0735- 66 55 22
E-post: tina.wahlroth@kontakta.se